

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET JĘZYKOZNAWSTWA

STUDIA
NAD POLSZCZYZNĄ
KRESOWĄ

TOM XII

Semper®

Віктор Мойсієнко, Житомирський Державний Університет
Ольга Макарова, Житомирський Державний Університет

ДВІ СПРАВИ ІЗ КНИГ ОВРУЦЬКОГО ГРОДСЬКОГО УРЯДУ З ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVII СТОЛІТТЯ

Справ із книг Овруцького гродського уряду в Україні надруковано небагато. Переважно це транслітеровані тексти, опубліковані в *Архиві Південно-Західної Русі* (Ч. VII, Т. 2 Київ 1890). На жаль, у Центральному державному історичному архіві України в м. Києві з овруцьких книг, що збереглися, найдавніша датована 1678 р., яка і є об'єктом нашої студії. На той час у канцеляріях Правобережної України взагалі, а в Овруцькій зокрема, судочинство в цілому було переведено на польську мову. Особливістю досліджуваної ОК є те, що початки і кінцівки записані мовою «руською», а основна частина — польською. Тексти книги являють наглядний приклад канцелярського білінгвізму. Обидві мови для писарів вочевидь були знайомі. Важко сказати, яку із них і де тогочасні дяки (підписки, хлопці) опановували. Найімовірніше, в школах при канцеляріях. Зрозуміло, що місцеві писарі в побуті розмовляли рідною овруцькою середньополіською говіркою, яка більшою чи меншою мірою проникала в писемну «руську» та польську мови.

Про приклади взаємовпливів обох мовних та графічних систем на практику ведення подібних актових книг вже відзначувало нами в кількох публікаціях¹. У пропонованій розвідці подаємо дві ще дотепер недруковані справи № 30 та 31 актової книги Овруцького уряду 1678 року² та графіко-мовний коментар до них.

Найперше, що впадає в око в «руськомовній» частині справ — часте написання *и* відповідно до давнього *у (ы): *тисеча*, *нинешьними*, *добровольний*, *справлених*, *теди*, *котори*, урядовим (30), що незаперечно свідчить про втрату розрізнювання колишніх **i* та *у та відображення тенденції до витворення типового поліського звука *u*ⁱ або *i*^u, що донині поширений у цих говірках.

У справі № 30 виявлено зовсім нетиповий для поліських пам'яток рефлекс **o* > *i* в новозакритому складі, щоправда, в онімах: *Јана Покгирского*, *Јап Pogirskj* та його доньки *Constantiey Pogirskiej*. Цікаво, що в прізвищі Янового батька *Alexandra Lenkiewicza Pohorskiego* такої зміни не відображено.

¹ ЦДІАУК. — Фонд 15, оп. 1, спр. 1., арк. 36–40.

² Тут і надалі цифра в дужках означає, що приклад взято із відповідної справи оригіналу АК Овруцького уряду 1678 р.

У низці слів польської частини спостерігаємо «українську» рефlekсацію *ѣ: *dzidzicznej* (при переважному написанні *dziedzicznej*), *Minskim* (30).

У справі № 31 виявлено написання *a* відповідно до *o* в переднаголошеному складі: *Bolotnicy* ... *Balotnicy*. Чи свідчить це про явище акання в тогочасній овруцькій говірці? Щодо назви населеного пункту, який подано в переліку поряд з Жеревом та Давидками (тепер це села відповідно Овруцького та Коростенського районів Житомирської області), то приклад показовим вважати не можна. В апелятивах подібних явищ не виявлено.

Досить консеквентно відбито асиміляційний процес при вживанні прийменника *z* (<*s): *z nowikami*, *s tq*, *z nieznosnq*, *s posrodka*, *z dziecni*, але *z suplikq*.

Досить відчутно позначилося на писарській майстерності взаємопроникнення двох графічних систем.

Графеми *ѣ* та *ѵ* вживаються писарем паралельно, не залежно від позиції: прийменники *ѣ* та *ѵ* (3), префікси вписання, вписать (8), в середині слів: Дєдович, Дєдович (8), Києвским (13)

Непоодиноким є сплутування графем кирилиці та латиниці: земьського, земьського (7) жоня (29), урожоному (30), Скрупъту (7) — в даному випадку писар напевно сплутав польську графему “y” та українську *ѵ*.

В кириличній графічній системі писарі нерідко послуговувалися такими латинськими графемами як *J, j, g, v, z, u*; із давніх кириличних — *ѿ* та *ѣ*.

Часто зустрічається написання буквсполучення *ja* замість *ѣ*: *яко*.

Писар нерідко використовував в польській частині кириличні графеми *ѿ, ѣ, ѣ*: *ѿwruckietu* (14), *jejo* (29), *ѿd* (30). Також характерним є перехід з однієї графічної системи на іншу в межах слова: *stanoviuu*. Такі переходи в межах речень є дуже поширеним явищем в досліджуваній книзі.

Впливом української графіки можемо коментувати написання *zeznow* (31).

Слово *potoczownikow* (2) є прикладом впливу української мовної системи на польську, оскільки в польській воно звучить як *potocznik*, в українській — *помічник*, що й дає підстави вважати цей варіант написання не простою опіскою. Подібний вплив простежуємо й на інших рівнях мовної системи:

Dopomoz — *pomoc* (1), *siola* — *wieś*, *swieszczennika*, *zaraz* — *teraz* (29, 31), *inszego* — *innego*, *meza* — *miedza*, *oczewisto* — *oczywiście*, *przezvisk* — *nazwisko* (31).

Актові книги Овруцького гродського уряду є цінним матеріалом для дослідження особливостей розвитку польської та української мов періоду зрілого бароко для польщизни та доби Руїни для старої української мови, оскільки у численних, збережених дотепер справах (реляціях, посесіях, маніфестаціях, облятах, протестаціях і т. ін.) місцевими писарями нерідко в неприхованому вигляді відбито живе українське та польське мовлення. Подальше дослідження книги, яку готуємо до публікації цілком, дасть можливість глибше і ґрунтовніше простежити взаємовпливи обох мовних систем.

СПРАВИ

30. ѡблята. Запись ѡд его мл пѣа Маршалка Речицького его мл пану Потоцкому служачого.

Року тисеча шестсотъ семдесятъ ѡсмого, мѣца июня, десятого дѣня. На врьде кгородском, в замку его кр мл ѡвруцком, передо мною, Аньдреємъ Редичом, на тот час намесником подьстароства ѡвруцкого, и книгами нынешними кгородскими ѡвруцкими. Персоналитер становши урожонныи панъ Федор Левьков, о них слуга уроженого его мл пана Францишка на Потоку Потоцкого, именемъ того жъ его мл пана своего для вписаня до книг нынешних кгородских ѡвруцких подал перѡблятам лист добровольный. Запис застави их водлуг права справлених ѡд велможного его мл пана Леона Яна Покгирского, марьшалка Речицького, уроженому его мл пану Францишкову на Потоку Потоцкому, на рѣс ниже в том записе выражоную, даны и служащи, ѡ чомъ тотъ запис ширѣх в собе ѡбмовляеть, которого подавши просил, абы в книги нынешние вписаних был. Я теди, уряд ѡнь запис приимуючи, читаломъ, котории так се в собе маєт. Ja, Leon Jan Pogirskij, marszałek Rzeczycky, odstąpiwszy swej własnej należnej jurisdicteij woiewodstwa prawa y powiatu, a pod ten moŷy dobrowolny zastawnŷy zapis sam y z dobrami [36 зворот] y z dobrami memi leżącemi poddaіac y wcielaiac, zeznam tym moym listem zastawnym, dobrowolnym zapisem, komu by o tym wiedziec należało teraz y na potym będącym ludziom swiadomosci donosze, jz ja apchecirowaną sŷmę posagową z dobr oyczystych y macierzŷtŷych jego mlst panu Franciszkowi na Potoku Potockiemu, synowi memu, y pani Constantiey Pogirskiej Franciszkowej Potockiej, corce mej miłej, trzydziesci tysięcy w yntercyzie, mianowanę w ten wypłacani sposob, na maiętnosci mey dzidzicznej nazwanej Malewiczach, w woiewodstwie Minskim, w powiecie Rzeczyckim leżąceŷ, modo obligatorio et simplłci debiti zapisuię szesnascie tysięcy na maiętno zas moiej nazwanej Kotczyszczach od niebozczyka, stŷy pamięci jego mlst pana Alexandra Lenkiewicza y Pohorskiego, podsędka mozŷrskiego, mnie wliwkowym prawem percessionem juris puszczonę w puł szostu tysięcy. Tedy ja, jako wysz mianowaną dzidziczną maiętnosc moią, Malewicę, w pomienionej sumie puszczam z Rudnią y z Nowikami et eñ omnibus do mey attinentiys należącemi, tak na Kotczyszczе право mnie służące wlewam ŷ czynie transfysią exnuinc officiasе jntromisyey dopuszczam gotowizną zas jn parata pecuria trzy tysiąca złotych polskich currenti moneta oddaіę residiw zas m puro anno et argenterea w szacunku przez jch mlst ѡd panow przyiaciоł wypłacam y oddaіę wysz mianowanę maiętnosci tę moiej puszczam jn realem posesionem jego mlst panu Franciszkowi, na Potoku Potockiemu, synowi memu y panей Constantiey Pogirskiej Franciszkowej Potockiej, corce mej miłej przez woznego y szlachтę, ktorych sobie na ten czas przysposobic będą mogła ze wszystkimi przynależnosciami poddanemi w tych maiętnosciach będącemi z jch powinnościami, robotami, podwodami, czynszami piениężnemi, danią miodową y groszową, poborami podęmnemi, rzeczками, młynami y gony

bobrowemi, polmi, sianozęciami, borami, lasami y wszelkiemi do tych majątności przynależnościami poddanemi y pożytkami zdawna do nich należącym. Która to zastawa poczyną się od dnia dziewiątego Marca w roku terazniejszym [37] terazniejszym, tysiąc szesc set siedmdziesiąt osmym, a konczyc się ma ta zastawa o takowym że czasie we trzy lata, to iest w roku tysiąc szestset osmdziesiątym pierwszym, a za nieokapieniem tych majątności na tym terminie, tedŷ znowu od trzech lat do trzech lat nierozdzielnie po sobie ydących az do okupna y oddania wysz mienionej sūmy maia y wolni będą jch młst tych majątności, toiest Malewicz y Kotczyszcz spokojnie trzymac y wszelakich pożytkow z nich przychodzących zazywac o wykupniu, jednak tych majątności maia jch młst przed rokiem wykupna, za niedziel dwanascie przez woznego y szlachtę jure merito obwiescic, a po obwieszczeniu nadaley w tydzien rellacją do xiąg grodzkich, lub Rzeczyckich, lub tez Mozŷrskich wniesc, a oddanie wysz pomienionej sūmy pieniędzy in loco competenti, lub tez w grodzie, ktorym kolwiek nalezy, tym przy xięgach grodzkich byc ma, ktorey sūmy niczym ja sam trudnic y ni od kogo inszego arestow na tę sūmę zaniesionych przŷmowac nie mam, z rozeyscia tez poddanych, zgorzenia i spustoszenia tych majątności obudwu czego, Boze uchoway, powinien będę jch młciow kwitowac rumaciey przŷwykupnie niedziel dwanascie s posłuszenstwem poddanych y uzywaniem wszelakich pożytkow w tych majątnościach. Jego młst panu Franciszkowi Potockiemu y pani Constantieŷ Pogirskieŷ Potockiey małżące jego młst pozwalam wolno tez będzie jch młciom osobom wysz mianowanym tę majątności obedwie lubo y poroznu, tako tym ze prawem zastawnym y w takowej ze sūmie pieniędzy komu chcąc puscic y prawo swoie włac, a za temu przeciwny byc nie mam y o wszem od wszelakich krzywd y impedimentow od kazdego boronic y zastępowac mam y powinien pod zaręką trzydziestu tysięcy złotych y nagrodzeniu szkod y nakładow na gołę rzeczenie słowa, krom zadnego dowodu y przŷięgi cielesney oszacowanych, którą zarękę y szkody na wszystkie dobra moze leżące y ruchome, y sūmy pieniężne wnoszę oneruię, y tym zapisem moim dobrowolnym obowiazuię, a ta zaręka y szkody do kazdej zosobna comditiey w tym zapisie moym wyrazonym naruszeniu tey majątności sciągac, o którą [37 збор] o którą zarękę y szkody w nedosic uczynieniu temu listowi dobrowolnemu, zastawnemu zapisowi memu, jako y w naruszeniu iakiey kolwiek conditiei, w tym zapisie moym mianowaneŷ, daię wolnosc y pozwalam jego młst panu Franciszkowi Potockiemu y pani małżące jego młst y kazdemu od jego młst ten list zapis moŷ dobrowolnŷ maiaćemu pozwac siebie do wszelakiego sądu prawa wojewodstwa y urzędu grodzkiego ziemskiego Mozŷrskiego y Rzeczyckiego y sądu głównego trybunalnego woxalot, w który kolwiek powiat y wojewodstwo, choc mnie y nienależnę, rokiem zawitym bŷ y na krotszym. A ja, Pogirsky, na tym terminie y za takowym sposobem pozwem przed tym sądem, przed który pozwan będę sam, a nie przez umocowanego swego, stanowic mam, a stawszy naprzeciwo temu terminowi forum actorowi y akciey nieporządnemu pozwowi niewymuiąc y zadney dillarie, y niezazywaiąc dyotracty, y pełni poserita nie biorąc o wozgoła zadnych y niktorych obron y dobrodzieŷstw prawnych, ku pomocy sobie niebiorąc

pod wszelaki wskaz tego sądu, do ktorego od jch mlst za iakie kolwiek naruszenie ktorego kolwiek paragrafu w tym dobrowolnym liscie zapisie moym wyrażonego, pozwan będę, y podlegac mam, y będę powinien tyle krocyli by tego potrzebu ukazywała y na to dalem ten moy dobrowolny zastawny list zapis s przeięcia y s podpisem ręki mey własney, takze s pieczęciami i s podpisami rąk jch mlst panow przyacioł, na to odo mnie ustnie ŷ oczewisto uproszonych, ymionamy nizey na podpisach rąk mianowanych. Pisan w Wielechnikach dnia dziewiętego marca, roku tysiąc szescset siedmdziesiątego osmego y tego zapisu заставного при печатех поддпис рукъ тыми слова: Leo Jan Pogirsky, marszałek Rzeczycky, ustnie proszony pieczętarz od jego mlst pana Leona Jana Pogirskiego, marszałka Rzeczyckiego do tego zapisu ręką moią podpisuię [38] podpisuię Władysław y Pohorsky Lenkiewicz, podkomorzy Mozyrsky, ustnie proszony pieczętarz od jego mlst pana Leona Pogirskiego, marszałka Rzeczyckiego do tego zapisu ręką mą podpisał Roman Lenkiewicz j Pohorsky pod czaszy Mozyrsky, ustnie proszony pieczętarz, od osoby wyzy mianowaney do tego zapisu Jan Stockŷ, котории же то лист добровольный запис за поданем и прозбою и за сознаниемъ з вышн мevanoj особы, а за урядовим моим принятемъ до книг нинешних кгородских овруцких слово v слово есть уписано.

31. Протестація од его мл Пана Маркевича, суди земского Мстиславського на их мл Пановъ Милкевичовъ.

Року тисеча шестсотъ семьдесятъ осмого мсца иуния четвертого дня. На вряде кгородскомъ v замьку его кр мл овруцкомъ передо мьною, Михалом Кончаковским, намесникомъ подстароства овруцкого и книгами нинешними кгородскими овруцкими. Персоналитеръ станowszy Pan Samuel Waliszczewicz, слуга urodzonego jego mlst pana Stephana Woroniechego Markiewicza, sędziego zemskiego Mscisławskiego, dziedzica dob, wsiow Laskow, Zerewa, Dawydkow y Bałotnicŷ. Dla odebrania tych dobr od jego mlst pana Jerzego Karola Milkiewicza, jako nieslisznie y nienależnie dzierzącego, y zwerifikowania szkod przez jego mlst pana Daniela y synowca jego mlst pomienionego — jego mlst pana Jerzego Karola Milkiewicza. W tych wsiach poczynionych ymienieny tego z jego mlst pana Sędziego, pana swego swiadczył y soleniter protestował się, naprzeciwko urodzonym jch m/cim panom Danielowi y Jerzemu Karolowi Milkiewiczom, czeladzi jch m/či, jako tez y jego mlst xiędza Marcina Tyrawskiego superior collegium: Xiesarowskiego y jego mlst pana Stanisława Falibowskiego [38 зворот] Falibowskiego w dodawaniu слуг y urzędnikow, mianowicie od jego mlst xiędza Tyrawskiego, pana Alexandra Michalowicza, a od jego mlst pana Falibowskiego, pana Jana: Klawdego y syna iego — Krzysztopha Klawdego, na uczynek nizey wyrazonŷ pomocnikow y na innych z ymion y przezwisk jch m/ciom samym lepiej wiadomych, ale y zaczyсciem wiadomosci o onych w pozwie wyrazic y specificowac, declaruiąc o to y o to sposob, jz gdy прерзeczony jego mlst pan Daniel Milkiewicz, nie маіац задного jntерессу z справа до добр dziedzicznych protestaca wsiow Laskow, Zerewa, Dawydkow y Bałotnicŷ, w tę добра безправниe wjachawszy y w posessią

swą obiawszy, czas niemały trzymał, a potem, przez condioramen w niewiadomości o tym jego mlst pana sędziego z jego m/cią panem Jerzym Milkiewiczem. Uczyniony onemu panu Milkiewiczowi te z dobra pusiwszy, wiele poddanych wybieranem czynszow y **niezwyczajnymi** daniami wiązały, jedných zabiiali, drugich kaleczyli y nieznosnemi *krzywdami* wiązały y precz porozganiaili, jako to osobliwy proces będzie zanesione. Wiedząc tedŷ tych dobr poddani, ze pan jch dziedziczny, jego mlst pan sędzia ziemskj m/ci Sławsky na Białej Rusi mieszka w roku terazniejszym, tysiąc szescset siedmdziesiąt osмым, s posrzodka siebie z supliką dwóch na Białą Rus do jego mlst pana sędziego wyprawili, oznaymując o swoŷm wiążeniu wielkim y prosząc, aby o onych, iako o swoich poddanych, wiedział, gdzie pomieniony jego mlst pan Jerzy Karol Milkiewicz, dowiedziawszy się o tym wysłaniu, dając winę, między jnnemi, jako to Tymochowi, Lewonowi, Maximowi, poddanym Zerewskim obiesic usiłował, który się ostrzegszy do lasa pouciekali, a tych dwóch poddanych — Daniła Maximenka y Martyna Łycinka, co do pana swego na Białą Rus chodzili, pobrawszy do dworu zonek pookowywał, którą zonki za pomocą Bożą z okowow uciekszy, do tych ze trzech poddanych do Laskow uszli y przez niedziel kilka w Lasach się tulali, a gdy [39] a gdy na suplikę poddanych swoich jego m pan sędzia pisząc listŷ do jej mlst paniej Babniewskiej, aby y sama z dobr jego mlst pana sędziego ustępowała y panu Jerzego Milkiewiczowi, zęciowi swemu z Zerowa, ustąpić kazała służy swego pana Waliszczewicza dla objęcia tych dobr na siebie z Białej Rusi posłuł, a za tym y ci dwa y poddani, którzy z supliką na Białą Rus chodzili. Od pana swego dziedzicznego powrociwszy, tam ze w las do nich kryjących się, do zonek swoich zaszli, o których poddanych jego mlst pan Jerzy Milkiewicz dowiedziawszy się, niekintentuiąc się, pierwszym czynieniem krzywd y uwiązaniu poddanym jego mlst pana sędziego, mając przydaną sobie na pomoc czeladz od jego mlst pana Daniela Milkiewicza, stryia swego, y pomienionych od jego mlst xiędza Tyrawskiego — pana Michalewicz, a od jego mlst pana Falibowskiego — pana Klawdego z synem y innych wielu pomocników sobie wiadomych, sąsiad okolicznych rozacy[!] conditiei ludzi człowieka do kilku dziesiąt z orężem roznym y z czeladzią swoją w roku terazniejszym, tysiąc szescset siedmdziesiąt osмым, msca Juli, wtorego dñia poszedł w las szukając tych poddanych. Tam ze onych znalazwszy, w lesie legce sobie powazaiąc prawo pospolite y na winy w mem surowie opisanę nic niedbając, jako do nieprzyjaciół strzelac y **bic** począł. Ktorzy poddani nie mogąc przed jego m/cią panem Milkiewiczem y tak wielką gromadą ludzi w lesie zchronić, wiedząc o przysłanym słudze od pana swego dziedzicznego, we dworze w Zerewie będącym, unosząc zdrowie swoją z lasu do wsi y dworu Zerewskiego, do służy pana swego udali się y tak uchodząc z lasu od jego mlst pana Milkiewicza y broniąc się do dworu Zerewskiego, s tą wszystką gromadą ludzi przypadł, y w tym [39 зворот] dworze gwałtownie szturmem dobywac onych począł, s ktorego dwora jako mogąc broniąc zdrowie swoją, zaledwie jego mlst panu Milkiewiczowi y pomocnikom jego obronili, w którym bronieniu zdrowia we dworze tych poddanych, jezeliby się komu z strony jego mlst pana Milkiewicza boy albo zranienie stało, tedy to stało

się za poc
w obronie z
Milkiewicz
na wypelni
których poc
krzywdą sw
przyjaciele
postępkie
O takowej
pana Milk
mlst/pana s
Milkiewicz
wał, ofiaru
przydzie cz
albo uczyni
tuz, zaraz, n
Jwan Simk
on roku ter
dñia [40] m
a pana Jana
urodzonego
skiego Msc
wsi Zerewa
z pana Wal
sie w tej pr
dworu Zere
y zaledwos
w ostroznos
na zdrowie j
swiadczyć. Y
Waliszczew
mającą, osw
y prosili tak
jako y rella
co otrzymał

Two Recor
century

The graphi
Book (1678

się za początkiem y okasią jego *mlst* pana Milkiewicza y pomocników jego *mlst* w obronie zdrowia poddanych jego *mlst* pana sędziego. Y ze tego czasu jego *mlst* pan Milkiewicz zawziętości swej nad poddanymi jego *mlst* pana sędziego nie dokazał na wypełnienie tej zawziętości, y dalsze pochwały czynił y czynić nie przestając, dla których pochwałek y niebezpieczeństwa od jego *mlst* pana Milkiewicza. Z nieznosną krzywdą swoją niemogąc na robotę chodząc z zonami, z dziećmi, iako przed nieprzyjacielem iakim we dworze zostawac muszą w ostrożności, y takowym swoim postępkem prawu pospolitemu sprzeciniłi, y winy prawnej na osobę swę zaciągneli. O takowej tedy krzywdę poddanych, y o gwałtowne nachodzenie na dwór jego *mlst* pana Milkiewicza, y o winę prawnej pomieniony sługa jmieniem pana swego, jego *mlst* pana sędziego ziemskiego, m/ci Sławskiego na przerzeczonych jch m/ciach ponow Milkiewiczow y pomocników jch m/cich iterum at iterum; z. Swiadczył y protestował, ofiarując do tego z jego *mlst* pana swego. O to wszystko prawem, jako sprawa przydzie czynić, zostawiwszy jednak panu swemu wolną melioracją tej protestacji, albo uczynienie jnszej, jesliby tego potrzeba ukazowała, a na dowód tego wszystkiego tuz, zaraz, na urządzie stojąc, wozny generał wojewódstwa Kiiowskiego, szlachetny Jwan Simko, w moc prawdziwej relacji swej w tej sprawie, zeznał temi słowy, iż on roku terazniejszego, tysiąc szescset siedmdziesiąt osmego, msca Julii, trzeciego dnia [40] mając przy sobie stronę dwóch szlachty: pana Mikołaja Weleszkiewicza a pana Jana Zborowskiego. Za przydaniem urzędowym był na sprawie y potrzebie urodzonego jego *mlst* pana Stephana Woronieckiego, Markiewicza, sędziego ziemskiego Mscisławskiego za użycie pana Samuila Waliszczewicza, sługi jego *mlst* we wsi Zerewa, we dworze Zerewskim, tam ze, za okazaniem y opowiadaniem tego z pana Waliszczewicza y poddanych Zerewskich wszystko to słyszał y widział, co się w tej protestacji opisało, że obronną ręką z lasa wchodzić musieli poddani do dworu Zerewskiego od jego *mlst* pana Jerzego Milkiewicza y pomocników jego, y zaledwosci onemu, y pomocnikom jego we dworze obronili, dla czego y teraz w ostrożności się mając, na żadną robotę ze dworu nie wychodzą, słysząc pochwały na zdrowie jch od jego *mlst* pana Milkiewicza, o czym protestacja wyżej pisana szyrzej świadczy. Y tak on wozny wszystko to, co za skazaniem y opowiadaniem przez pana Waliszczewicza y poddanych Zerewich słyszał y widział, stronę szlachtą przy sobie mającą, oświadczywszy, stamtąd odjechał, y to prawdziwie na tej relacji zeznał y prosili tak pomieniony pan Waliszczewicz, jako y wozny, aby tak ta protestacja, jako y relacja, do xiąg niniejszych grodzkich Owrukich przyjętę y zapisaną były, co otrzymali.

Summary

Two Records from Municipal Books of Owrućh from the second half of the 17th century

The graphic and phonetic features of the Owrućh Municipal Government Record Book (1678) are analyzed in the article. The monument book was written in two

languages — Ukrainian and Polish, therefore it is a great aid for analyzing language interference of that time. As a rule, clerks of Owruch Chancellery were native and knew Ukrainian, “Ruska” and Polish writing. Therefore in the majority of cases, we fitness the elements of three languages: Polyska vernacular as well as Ukrainian and Polish written languages.

Keywords: historical dialectology, vocalism, consonantism, monument book, language interference, ukrainism, polonism.

ument book,

fot. Olha Makarowa (3)

